REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov: Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 254. Brașov, Sâmbătă 17 (30) Noemvrie 1907.

Deschiderea parlamentului român.

Eri s'au deschis Corpurile Legiuitoare române. La solemnitatea deschiderei s'a manifestat în măsură mai mare ca altădată interesul poporațiunei capitalei, ba țeara întreagă, toți Românii 'și îndreaptă privirile în aceste momente asupra adunării din dealul Metropoliei. Și este pe deplin justificată aceasta mare și generală interesare, căci, cum zice Mesagiul cetit de M. S. Regele Carol cu aceasta solemnelă ocasiune, parlamentul român e chemat a regula niște chestiuni de netăgăduită însemnătate pentru desvoltarea economică a țării. Mesagiul accentuând, că țara trece prin momente grele, indică marea problemă, ce vor avea s'o resolve reprezentanții ei, constatând, că trebue să domnească bunăînțelegerea și armonia cea mai perfectă între proprietatea mare și țărănime, păturile sociale pe cari se razimă mai ales bunăstarea și progresul oricărui stat.

Mesagiul anunță, că guvernul va prezenta în cestiunea agrară diferite proiecte de legi, între cari în primul rând sunt învoelile agricole și casa rurală. Mesagiul nu enumără toate preiectele de legi, ci după pasagiul amintit, care a fost salutat cu aplauze îndelungate, trece la relațiunile exterioare ale regatălui. Arată că acestea sunt din cele mai satisfăcătoare. Se felicită de întrevederea ce a avut-o cu monarchul nostru și de vizitele marelui duăe rusesc Vladimir și a principelui Bulgariei și face amintire și despre a doua conferință din Haga.

Urmează apoi pasagiul, care se ocupă de finanțele țării, „ce trebue să fie conduse cu multă prudență și prevedere“. Aici vorbește Mesagiul și despre proiectul de lege privitor la ușurarea pagubelor suferite de agricultori prin neorânduielile de astă primăvară.

Regele se bucură de progresele ce le-a realizat marina militară română și zice că, cu toată desvoltarea satisfăcătoăre ce a luat'o puterea militară a țării, va trebui să i-se înbunătățească organizarea.

Mesagiul încheie c'un apel călduros la reprezentanții țării, ca să fie uniți spre a-i asigura liniștea și a-i întări fericirea. Vorbește de pildele mari de abnegațiune ce le-au dat antecesorii în vremuri grele, și esprimă încrederea, că și de astădată corpurile legiuitoare vor fi însuflețite de un spirit impăciuitor. Regele Carol a fost primit la sosire în curtea Metropoliei și in adunare cu aplause vii și călduroase, iar în tot timpul cât a cetit mesagiul toate privirile au fost ațântite aspră-i, esprimând mulțămirea, că după atâta timp văd earăși pe Rege sănătos în fruntea reprezentanților țării.

De acum se începe periodul cel mai greu de activitate ce l'a avut parlamentul român dela înființarea sa.

Zilele cele mai apropiate vor dovedi dacă speranța, căreia i-a dat espresiune Mesagiul la încheiere, are șanse destule de-a se realiza.

Sunt mari divergențele de păreri între guvern și opoziție, ba chiar între diferitele grupuri din ambele tabere, asupra celor mai potrivite mijloace și modalități de a duce în împlimire reforma agrară, ce este impusă cu necesitate de împrejurări și de postulatele de dreptate ale veacului luminat în care trăim, și care afară de aceasta a mai fost promisă țărei și prin cunoscutul manifest al guvernulni actual, dat în numele regelui, dupăce au fost suprimate rescoalele țărănești. Atunci conducătorii celor două partide istorice, înțelegând și simțind gravitatea îndatoririlor ce le au față cu țara, au esprimat dorința de a conlucra în unire și bună înțelegere la opera de regenerare socială și economică.

Fie ca speranța, ce-o întemeiază Regele dimpreună cu toți Românii pe acea nobilă și patriotică dorință, să se realiseze!

Delegațiile, cu menirea de a lua dispozițiile necesare cu privire la partea cheltuelilor comune, din indemnitatea pe șase luni, vor fi convocate probabil în 20 Dec. n. la Viena. In scopul fixării terminului a venit la Pesta baronul *Call*, șeful primei secții în ministeriul de externe.

Guvernul Fehérváry nu va fi pus sub acuză, cu toate că comisia pentru censurarea socotelilor a găsit cele mai mari incorectități în budgetul anului 1905. Banii publici s'au întrebuințat pentru scopuri de cortesire și închiriarea de trăsuri permanente — se zice în raport.

Sunt grozavi patrioții noștri, când știu că mâna li-e legată.

Croații. Banul *Rakodczay* a sosit în Budapesta și a avut mai multe întrevederi și conferințe cu primul ministru. A referat despre situația din Croația și nu a recomandat nici cât de puțin disolvarea dietei croate. Injghebarea unui partid unionist intin pină piedeci după piedeci.

Se adeverește știrea, că delegații croați vor aștepta cu obstruarea proiectului de autorizație, până vor sfârși oratorii disidenți, ca aceștia să nu poată fi terorizați cu acuze de conspirație. Ar fi un blam de prima calitate pentru guvern, zice ziarul »Obzor«, dacă proiectul de autorizație care a fost motivat mai ales cu obstrucția croată, ar fi zădărnicit tocmai prin o opoziție maghiară de a deveni lege.

Lefurile oficerilor vor fi ridicate cu siguranță, dacă nu chiar acum, dar în timpul cel mai scurt — spune un comunicat al ziarului oficios al ministeriului de războiŭ. Acelaș comunicat contestă încercările de a se aduce în combinație ridicarea lefurilor cu mai știi ce recompense naționale.

Partidul poporal, făcuse surpriză neplăcută cu ținuta sa cochetă în chestia proiectului de autorizare. In conferința sa de Marți, pe neașteptate, o fracțiune condusă de Rakowszky, ridicase glas de îngrijorare față de procedura cam neobișnuită a autorizării in monoparagrafe. După conferință se șoptea chiar de-o criză în partid, și de slăbirea poziției lui Zichy în cabinet. Se întreba în toate părțile de cauzele ce îndemnau la aceasta ținută. Unii cunoscătorii lui Rakowszky, spuneau că' este la mijloc o mică presiune pentru a se asigura poziția de viceprezident a acestuia. Alții se gândeau la posturile din comitate, unde se apropie restaurația, și la noile alegeri dietate, cari se apropie de asemenea. Orice să fie însă cauzele, nu avem a face cu ceva mai grav, de ât cu o simplă cochetăric. Ultimele știri ne confirmă afirmație. Conferința de aseară a partidului, la care luase parte și Wekerle, a hotărât să voteze proiectul. Cui nu-i place — va tăcea.

Budgetul marinei, pe anul 1908, va fi urcat cu 20 mil. cor., pestru construirea unei noi corvade de 14500 tone și a unei submarine.

Din comisia austriacă a pactului. In ședința de alaltăieri a comisiunei pactului ministrul-președinte *Beck* a rostit un lung discurs, spunând că »posibilitatea înființării băncilor autonome este deplină. »Dep. *Kramarz* a accentuat că înființarea unei bănci independente în Ungaria va avea drept urmare inevitabilă devalvarea valutei în Ungaria. Nimeni nu va provoca în mod neprecugetat o despărțire a băncei, a mai zis Kramarz. Ar fi însă de-adreptul o crimă, dacă am plăti ungurilor pentru banca comună, de care înainte de toate ei au nevoie, chiar și numai cel mai mic preț. Nimeni dintre noi nu se va găsi să facă vre-o concesiune, în deoseb pe terenul militar. Eu, încheie Kramarz, sunt pentru limba regimentului, însă în contra introducerei limbei maghiare de regiment în regimentele nemaghiare trebue să protestăm sus și tare.

Impăratul Francisc-Iosif și chestia țărănească.

Sub aceasta titulă găsim în »Adevărul« din București câteva note interesante, din corespondența între Monarchul nostru și Regele Carol, ale căror relații intime sunt bine cunoscute. Bine înțeles, autenticitatea informației noi nu o putem controla. Iată ce cetim în amintita foaie:

»Se vede că numai la noi s'au uitat repede sângeroasele evenimente din primăvara trecută. La vecini și chiar mai departe, dar în special suveranii și cancelarii poartă un viu interes evenimentelor, cari se desfășură la noi și urmăresc rezolvirea chestiunei țărănești din România. Un schimb de scrisori autografe, care a avut loc dăunăzi între Regele Carol și Impăratul Franz Iosef, pune în evidență marele interes ce-l poartă bătrânul monarch

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Internatul român de fete din Brașov.

Discurs festiv rostit de d-na *Elena Sabadeanu*, presidenta „Reuniunei femeilor române din Brașov“, Duminecă în 11/24 Noemvrie a. c. la înaugurarea noului edificiu al internatului.

Stimate Doamne!
Stimați Domni!

Adunându-ne astăzi să sfințim casa, proprietatea Reuniunei, ca Institut public românesc pentru cultivarea fetițelor române, în acest moment, eu care conduc astăzi din încrederea D-Voastră afacerile Reuniunei, mi-am pus întrebarea:

Indeplinește Reuniunea noastră prin sfințirea acestei case ca institut de cultură vre-un fapt de vre-o însemnătate mai mare, sau cuprinde sfințirea casei de astăzi numai actul îndatinat, de a nu intra în locaș nou fără să fie sfințit?

Doamnelor și Domnilor! Dacă n'ar fi actul sfințirii de astăzi altceva decât împlinirea datinei primite dela moși-strămoșii noștri, și în acest caz zic, trebue să ne închinăm actului sfânt și măreț, căci ne rugăm Atotputernicului să nu ne părăsească nici odată și să fie pretutindenea prin urmare și în acest locaș totdeauna cu noi, și să ne ocrotească precum a ocrotit pe moși-strămoșii noștri.

Dar pentru noi ca Reuniune, cu deosebire însă ca Români, actul sfințirei de astăzi a casei are și altă însemnătate.

Sfințirea de astăzi ne aduce aminte cum idealele de libertate, idealele culturale, peste tot idealele umanitare, produse și cultivate în veacul al XVIII cu multă vărsare de sânge, au străbătut în decursul veacului al XIX până la noi, și cum până la 1848, acest curent umanitar, cu puterea căldurii sale, a străbătut și a desghețat chiar și cele mai întunecate și în sălbătăcie împietrite inimi.

De aceste tendințe nobile s'au însuflețit și părinții noștri, imediat după anul 1848, dornici de a se ridica din sclăvia în care vedeau neamul, cărui aparțineau.

Nu este chemarea mea astăzi să arăt toate drumurile, pe cari și-au făcut cale ideile liberale umanitare până la noi.

Eu Vă amintesc numai atâta, că, după 1848 deja ideile culturale au străbătut și în inimile părinților și a fraților noștri de pretutindeni și așa și aci la noi în Brașov și încă într'un grad așa de mare încât părinții, mamele noastre, frații și surorile noastre nu s'au mulțumit a se încuraja unii pe alții numai cu vorbe frumoase, ci s'au apucat de *fapte*, da fapte, căci știau bine că numai faptele lor mărețe pot forma o moștenire neperitoare, ce o pot lăsa urmașilor lor.

Așa a și fost. Toți s'au pus în picioare. Părinții și frații noștri au ridicat gimnaziul care l'am moștenit și-l vedem înaintea noastră, dând roade bogate an de an, adecă scoțând și trimițând an de an mulțime de tineri spre a aduce lumină în sânul neamului întreg.

Asemenea și mamele și surorile noastre s'au silit să ne lase și ele o moștenire, care noi să o sporim și cu sporiul dobândit să ne îngrijim de creșterea părții femeești a neamului nostru românesc.

Au înființat un fond cu menirea, să creăm institute pentru creșterea de române. Acest fond cu bună îngrijire a ajuns să fie sporit și cantitativ și cvalitativ; cantitativ fondul a crescut — încet ce e drept, dar încontinuu, iară cvalitativ s'a sporit prin aceea, că antecesoarele noastre nu s'au mulțumit să grămădească creițar peste creițar, ci au căutat ca creițarii să-i prefacă în cultură pusă în sufletul copilițelor romănce, resfirate prin toate părțile locuite de Români.

Dați-mi voe să mă opresc puțin la aceasta epocă, adecă la începutul institutului Reuniunei noastre pentru creșterea fetițelor de român, la începutul Internatului.

Până s'a început și consolidat fondul creat de antecesoarele noastre, sprijinite de părinții noștri, au dat năvală cu toatele din toate părțile. Romăncuțele noastre nu numai din Brașov sau numai din Ardeal, ci din toate părțile locuite de Români au dat năvală contribuind cu obolul lor.

E bine să constatăm și să comunicăm publicului român de astăzi persoanele, cari pe timpul înființării Reuniunei erau apostolii culturali ai Românilor din această localitate și cari fără de nici un interes și-au pus toate puterile lor spirituale în serviciul neamului românesc și în prima linie a Românilor din Brașov înființând Reuniunea noastră și fondul ei.

Pronia cerească a voit ca prin anii 1850 orașul să ocrotească în sânul său bărbați ca *Ioan Popazu*, episcopul de mai târziu, *Gheorghe Barițiu* și *Iacob Mureșianu* vestiții dascăli și bărbați de știință ai neamului românesc; bărbați cari cu luminele lor și cu neobosita lor activitate în viața publică, au devenit mai târziu luceferii poporului român.

Acești bărbați luminați cunoscând bine starea culturală a poporului român,

al împărăţiei vecine modului cum se va rezolvi chestia ţărănească.

Printr'o împrejurare fericită am reuşit să aflăm cuprinsul scrisoarei Impăratului Francisc-Iosif. Regele Carol a trimes monarchului vecin o scrisoare, imediat ce s'a însănătoşit, exprimându-şi bucuria că bătrânul Impărat s'a restabilit. La această atenţiune delicată, Regele Carol a primit o scrisoare autografă dela Impărat prin care, după călduroase mulţumiri, Francisc-Iosif scrie:

— Doresc ca preocupările tale pentru rezolvirea chestiunei ţărăneşti să fie încoronate de succes spre liniştea poporului tău şi a dinastiei tale. Trebue să-ţi împărtăşesc însă că cei din jurul meu mă asigură că în România bate un primejdios *vânt socialist.*

Acest cuprins al scrisoarei Impăratului Francisc Iosif a transpirat dintr'o convorbire ce a avut'o prinţul Ferdinand cu mai multe persoane la un ceaiu dela Castelul Pelişor.

Lichidarea bunurilor congregaţiunilor franceze. Ministrul de justiţie francez a elaborat un raport cu privire la lichidarea bunurilor congregaţiunilor. In acest raport se zice că imobilele congregaţiunilor disolvate se pot valoriza numai cu mare anevoie. Preţul lor ar fi în total de franci 1,071,777,000. Raportul mai constată că congregaţiunile au transportat aproape întreaga lor avere în străinătate, au pus ipoteci pe moşiile lor şi au împedecat cu toate mijloacele posibile activele.

După Ugron — Wekerle.

»Az Ujság« aduce informaţii mai amănunţite despre ştirea ce am adus şi noi ieri, în chestia apropierii guvernului, prin Wekerle, de clubul naţionalist, adecă la dreptul vorbind mai mult de deputaţii români. Informaţiile aceste, nefiind desminţite nici din o parte nici din alta, le publicăm acum în întregime:

Când cu incidentul creat în chestia dreptului de imunitate a deputatului Dr. Alexandru Vaida-Voevod, primul-ministru Wekerle vreme îndelungată s'a întreţinut în sala de conversaţie a camerei cu deputaţii naţionalişti Dr. Teodor Mihali, Dr. Vasilie Lucaciu, Dr. Iuliu Maniu şi Dr. St. C. Pop.

»Ce vreţi?« întrebă ministrul. »Care sunt păsurile voastre cele mai apropiate, pentru a vedea, dacă vă pot fi de ajutor?«

Deputaţii naţionalişti au răspuns, că de cea mai gravă leziune consideră împrejurarea că organele judiciare în mod nesocotit atacă presa naţionalităţilor şi în deoseb cea românească aşa, că dacă aceste goane se vor continua, uriaşele pedepse nedrepte vor pune capăt tuturor organelor noastre de publicitate.

»Dar Günther nu ştie nimic despre asta» — întrebă primul-ministru.

Deputaţii Dr. Mihali, Dr. Lucaciu şi Dr. Maniu răspunseră, că în Budapesta, dar în deosebi în Cluj şi Orade curg cele mai multe procese împotriva presei române, l'a ceea-ce Wekerle i-a rugat să binevoiască să-i înainteze în scris toate delictele cu cari să simt atacaţi, pentru a vedea dacă intervenţia guvernului ar avea efect.

La sfârşitul şedinţei parlamentare deputaţii Dr. Mihali, Dr. Lucaciu şi Dr. Maniu s'au consfătuit vreme de o oră cu Wekerle în camera ministrului-preşedinte.

In această consfătuire deputaţii naţionalişti i-au predat în scris gravaminele împotriva naţionalităţilor îndeosebi a Românilor, pe care guvernul în vreme de câteva zile le-ar putea lecui, şi cari ar produce nespusă mulţumire în sânul naţionalităţilor. Ministrul le-a răspuns, că va comunica lucrul acesta cu miniştrii de justiţie şi interne, rugându-i pe urmă pe deputaţi, ca în săptămânile viitoare să nu ocupe timpul şedinţelor camerei cu interpelări şi cu vorbiri lungi în detrimentul sorţii proiectului de autorizare.

Din comitatul Turda-Arieş,
„unde ni-se închid şcoalele."

Mahaciu, 27 Noemvrie 1907.

Onorată Redacţiune! Intre ştirile zilei ale »Gazetei Trans.« Nr. 250 s'a publicat că »Ni-se închid şcoalele cu grămada mai cu seamă în comitatul Turda-Arieş« la care se cerură informaţii mai precise. Relativ la cele comunicate subcrisul vin a vă da următoarele informaţii:

Observ că închiderea şcoalelor confesionale se întâmplă mai tare în cercul protopretorial al Vinţului de sus (Felvincz) de către şovinistul protopretore (fisolgăbirău) Mészáros István, pentru a-şi câştiga merite ca să poată rămânea şi mai departe în postul său, (stându-i ruda carului în afară la nouele alegeri.)

1. Şcoala gr. cat. din Dumbrău nu chiar veche, dar după numărul pruncilor azi nu prea corăspunzătoare legii, a dobândit dela ministru ca până în anul 1908 să o poată folosi şi numai atunci să-şi edifice şcoală nouă. Cu toate acestea protopretorele Mészáros în vara a. c. a închis'o sub pretext că e teamă să nu se dărâme. După mai multe proteste şi rugări ale senatului şcolastic i-s'a promis că va concede folosirea aceleia până la terminul conces de ministrul, dacă va fi reparată, dar numai de un măestru al dânsului, căruia biserica a trebuit să-i solvească la 80 cor. pentru un lucru de 10—15 cor. Senatul şcolastic a făcut deci tot ce a demandat protopretorele: a reperat şcoala, a adus pe medicul de cerc, care i-a dat atestat favoritor şi pe baza acestora a suplicat la comisiunea administrativă comitatensă şi se zice că ar fi şi conces folosirea şcoalei, estradarea aceloi concesiuni însă nici după repeţite rugări nu li-s'a dat afară de protopretore ce le răspunde: »várjanak csak mert majd megkapják.«

2. Biserica gr. cat. din Cican şi-a cumpărat un intern frumos în mijlocul comunei, şi a adunat tot materialul ca la primăvara anului 1908 să se apuce de edificat. Indată ce a observat protopretorele că vor face şcoala şi aşa oamenii nu se vor învoi la facerea şcoalei comunale, a închis şcoala veche. Azi pruncii nu se împărtăşesc de nici o instrucţiune nefiind altă şcoală în comună.

3. Biserica gr. cat. din Ciugudiul inferior prin procese şi mari greutăţi a încassat repartiţia făcută de a edifica şcoala laudă preotului, care a luat rolul de executor la scoaterea repartiţiei, (forurile administrative lucrau contrar), şi-a procurat şi vecturat întreg materialul, a tocmit măeştri, nu mai resta decât concesiunea de edificare, care însă a denegat'o protopretorele sub pretext că internul vechiu şcolar e pe malul stâng al unui părău, pe care numai când plouă curge apă, iar partea mai mare a comunei e aşezată pe malul drept şi aşa vezi Doamne s'or periclita pruncii, deşi nu s'a întâmplat nici-când vre-un incident. Contra opreliştei s'a apelat de senatul şcolastic la comitat, iar Prea veneratul Conzistor Metropolitan din Blaj a apelat la ministru. Rezultatul a fost din ambe locuri negativ, opiniunea protopretorului a fost lăsată la loc. Aici graţie numai marinimosităţii docentului Toma Suciu, că se mai ţine şcoala cu pruncii — care şi-a transformat locuinţa sa frumoasă într'o sală de predare care interimal e primită de bună. Biserica acum materialul câştigat trebue să-l vândă cu scădere.

4. Bisericei gr. cat. din Ciugudiul superior i-s'a denegat edificarea şcoalei pe internul vechiu tot sub pretext, ca la Ciugudiul inferior. Dar mai mult, aici biserica posede unele interne la marginea comunei de ambele părţi ale râului. Aşa nu i-s'a conces edificarea decât în mijlocul comunei, unde ştie că nu îşi va putea acvira intern.

Azi pruncii nu se împărtăşesc de nici o instrucţiune, bat uliţele, şcoala stă goală ear docentele, om cu familie, e fără staţiune.

5. Biserica din Ormeniş şi a adunat tot materialul de peatră la 20 orgi, şi-a cumpărat internul cel mai frumos în mijlocul comunei. Aici s'a denegat concesiunea de a se edifica şcoala sub pretext că internul e prea mic şi nu vor avea pruncii loc de ajuns de a se juca, deşi cu câţiva ani mai înainte inspectorul şcol. reg, din Turda l'a fost propus (acelaşi intern) ca să se cumpere pentru eventuala şcoală de stat. Aici însă şcoala veche încă nu s'a închis.

6. Comuna Hidiş cu 1530 locuitori curat română, maioritatea gr. ort., au avut şcoală gr. ort. corăspunzătoare legii. Din neprecauţiune poate şcoala s'a edificat pe un intern întabulat pe comuna politică, de poporeni şi biserică. De zeci de ani s'a ţinut şcoala cu pruncii în acel edificiu. Acum voinicosul protopretore a aflat că şcoala e comunală şi nu confesională. Aşa o a închis, stă goală, nu se dă confesiunei nici pe arândă, iar pruncii se instruează într'o casă mică şi scundă arendată de biserică.

Dacă senatele şcolastice recurg la ajutorul administraţiei pentru încasarea repartiţiei sau a salariului docental de regulă cei renitenţi sunt părtiniţi şi instigaţi în contra preotului şi docentelui, cari nu vreau şcoli de stat sau comunale, ci-i jefuesc pe ei. Exemplu, mai recent e Ciugudiul sup. unde s'a făcut o repartiţia după 4 clase pentru edificarea şcoalei. Faţă de cei renitenţi sau cerut execuţiune.

Rezultatul execuţiei mi s'au comunicat de protopretore cu scripta din 16 Nov. 1907, Nr. 2949, prin care mi se trimite 41 de atestate de paupertate dela cari afirmativ nu au avut să cuprinde. Intre aceşti 41 nu sunt numai cei din clasa 3, ba şi a 2-a. Când se încasează darea sau alte aruncări comunali atunci au mişcătoriu.

Ar fi să se facă arătare contra antistiţiei (primăriei) comunale pentru atari atestate false, (respective contra notarului) dar ştiu dumnealor intocmi, trebile cât să rămână limpezi.

Al onor. Redacţiuni, cu toată stima,

Gavril Pop
Administrator protopopose al Ariesiului.

Cronica din afară.

Primirea adresei Dumei către Ţar. In şedinţa de Miercuri seara a Dumei, contele Bobrinski, din dreapta moderată, a declarat că este gata a primi Constituţiunea »când ea va fi purificată de murdăria şi sângele cu care membrii stângei au pătat'o«. Cadeţii şi dreapta moderată se asociază textului adresei. Toate amendamentele au fost respinse. Duma hotăreşte a nu vota asupra amendamentului propus de grupul lucrătorilor, exprimând regrete pentru legea electorală din 16 Iunie. Grupul lucrătorilor declară atunci, că se abţine dela votarea Adresei. Se dă cetire apoi proiectului de răspuns la Mesagiu şi se primeşte în unanimitate în strigătele de »Trăiască Impăratul«. Extrema dreaptă părăsise sala de şedinţe pentru-că i-se respinsese un amendament. Acest grup întorcându-se atunci în sala de şedinţe, intonează imnul naţional.

Viitoarea şedinţă se va ţinea la 28 Noemvrie v.

Bugetul Greciei. Ministrul de finanţe al Greciei a prezintat în şedinţa de Miercuri a camerei bugetul pe 1908. Veniturile se ridică până la 130.308.429 de drahme, iar cheltuelile la 126.100.887. Intoarcerea refugiaţilor din Bulgaria va cere nouă credite. Bugetul probează că finanţele ţărei au întrat pe o cale de consolidare, cu toate grelele sarcini cari cad asupra regatului. Guvernul dispune de resurse suficiente pentru a înfrunta toate eventualităţile şi a face faţă jertfelor neapărate existenţei sale naţionale.

Din parlamentul spaniol. In şedinţa de Miercuri a senatului spaniol, membrul Obon de Buen a cerut explicaţiuni privitoare la situaţiunea din Portugalia. Ministrul de stat a refuzat de a răspunde.

Membrii virilişti români
din comitatul Albei inferioare.

1. Metropolitul Dr. Mihalyi
2. Prepositul capit. I. M. Moldovan
3. Dr. Pop Alisandru medic în Blaj
4. Proprietarul N. David, Bucium
5 Preotul Ioachim Totoian în Mireşti
6. Proprietarul Ioan Cirlea în A. Iulia
7. Parochul Nicolau Adamovici în Bucium
8. Proprietarul Const. Colbazi în Spring
9. Advocatul Dr. Laur. Nestor în Blaj
10. Popa Oprea
11. Iuon Josof
12. Profesor Ioan Negruţiu în Blaj
13. Cand. de adv. Cornel Orlace în Blaj

---

având în Braşov şi prejur o clasă de oameni mai cu avere şi dornici de învăţătură, au propagat ideile culturale printre familiile române pline de însufleţire şi dornice de cultură şi au pus la cale *prin bărbaţi* înfiinţarea gimnaziului, *prin femei* înfiinţarea Reuniunei femeilor şi a fondului Reuniunei.

Activitatea acestor bărbaţi conducători şi sporiul muncei lor au însufleţit întreaga lume femeiască dimprejurul lor; Lumea femeiască din Braşov s'a pus pe muncă în sînul Reuniunii înfiinţate, nu aflai o singură femeie, care să nu fi contribuit cu obolul său din puţinu-l câtu-l avea. Intre damele mai culte se desvolta o rivalitate extraordinară în a contribui la progresarea Reuniunei atât pe teren material cât şi pe teren cultural; casele Românilor devenisoră ateliere de rivalitate.

Cu dragoste de adevărate surori rivalisau între sine mamele noastre întru progresarea Reuniunii adunând mijloace de o parte şi dând ajutoare de altă parte, fără a pierde nici măcar pe un moment respectul ce-l datorau una alteia după usul social. Astfel vedem pusă în fruntea primului comitet al Reuniunii pe cea mai fruntaşă damă din societate pe *Maria Nicolau*, adevărată matroană română şi după poziţia socială, şi după gradul ei de cultură şi după activitatea ei desvoltată cu întreaga ei familie la înfiinţarea Reuniunei noastre; munca neobosită şi-a aflat răsplata la damele de atunci, cari, dându-li-se ocazie, au ales'o de presidentă în primul comitet al Reuniunii, iară prima presidentă a Reuniunii şi-a arătat recunoştinţa pentru onoarea ce i s'a făcut prin alegerea de presidentă prin aceea, că a pus bază solidă prin înţeleapta sa activitate la administraţia din viitor a Reuniunii; dânsa a părăsit acest loc de-odată cu părăsirea acestei lumi. Faptele ei au strălucit tuturor urmaşelor sale, servind de baze la progresul tot mai mare al Reuniunii, până când ni-a succes la anul 1886 să înfiinţăm Internatul Reuniunii, sub conducerea presidentei de atunci *Maria Săcăreanu*.

Această damă a societăţii române braşovene a cunoscut puterile, dar şi necesităţile Reuniunii în decurs de mai mulţi ani, funcţionând înainte de a ajunge prezidentă, mai mulţi ani ca cassieră. Prin viaţa ei socială şi familiară a avut totdeauna ocazie de a cunoaşte şi situaţiunea Reuniunii noastre în ochii streinilor, cari se sileau să spargă Reuniunea, sau cel puţin să o slăbească. Anume s'a fost pus la cale prin mână necunoscută împărţirea fondului Reuniunii între Braşov şi Blaj. După multă şi energică stăruinţă s'a delăturat şi acest năcaz şi acum harnica prezidentă credea ca trebue să dea mulţumită lui Dumnezeu pentru apărarea de năcaz, iar naţiei pentru înţelepciunea arătată în decursul năcazului. — S'a apucat prezidenta noastră a ridica un nou altar pentru cultivarea neamului adecă ridicarea *Internatului.*

Ca să-i succeadă mai sigur a plasat Internatul la început în casa sa proprie, iară dup'aceea peste drum de casele sale, ca să se desvoalte întregul institut sub ochii ei supraveghetori. Ca toate lucrurile aşa şi Internatul la început a dat de multe greutăţi, dar stăruinţa de fier a presidentei şi ajutorul fără preget dat presidentei din partea comitetului şi a adunărilor generale, au dat avânt internatului.

Numele *Mariei Săcăreanu* va rămânea şi pe viitor centrul vieţii Reuniunii noastre.

După Maria Săcăreanu a urmat în funcţiunea de presidentă doamna *Agnes Duşoiu.* Cu nemărginită dragoste de mamă 25 de ani a îngrijit de afacerile Reuniunii, cultivând cele mai frumoase relaţii sociale şi între membrele Reuniunii. Un merit a doamnei Agnes Duşoiu este înfiinţarea Orfelinatului în sînul Internatului român.

Şi sărăcia îşi are gradele ei, şi-a cugetat domna Agnes Duşoiu cu soaţele ei de muncă. Până aci, ziceau dânsele, am ţinut pe lângă 5 eleve cu plată şi câte o bursieră, căreia îi dăm în Internat întreţinerea şi instrucţiunea, însă nu şi îmbrăcămintea. Acum trebue să ne silim a creşte cu ajutoriu din fondurile Reuniunii şi fetiţe orfane, cărora să le dăm nu numai hrană si instrucţiune, ca la bursiere, ci şi îmbrăcămintea.

Ideea odată aruncătă, a fost îmbrăţişată şi de comitet şi de adunarea generală, precum cuprinde flacăra materialul combustibil, şi la anul 1893 să şi începe activitatea Orfelinatului cu 6 orfeline punându-se şi în buget suma de 600 fiorini v. a.

Acest număr cu timpul s'a sporit la 8 şi fireşte s'a sporit şi subvenţiunea dată din partea Reuniunei Internatului-Orfelinat.

Până acum trei ani doamna Agnes Duşoiu a condus afacerile Reuniunii cu demnitate faţă de trecut şi cu un rezultat, care ne promite cele mai bune speranţe pentru viitor.

Astăzi deci, stimate doamne şi stimaţi domni, când sfinţim casa proprie şi lăsăm să se aşeze Internatul-Orfelinat într'ânsa, noi în locul prim dăm dovadă că facem loc progresului şi înaintării către scopul Reuniunii, adecă institutului de creştere al Reuniunii. — Internatului-Orfelinat i-am creat culcuş propriu, culcuş stabil; dar am ridicat tot-deodată şi un altar pentru preamărirea celui Atotputernic prin graiu viu şi în fine ridicăm un viu monument drept semn de mulţumită către iniţiatorii şi promovătorii Reuniunei noastre şi a scopurilor ei.

Dea Dumnezeu să ne succeadă nouă celor de astăzi a destepta prin aşezarea Internatului-Orfelinat în casele proprii acelaş simţ de îmbărbătare către cultura femeii române, care l'am primit noi dela antecesorii şi antecesoarele noastre prin stăruinţele lor pentru creşterea fetiţelor române. »Doamne! fi cu noi şi cu ai noştri, acum şi totdeauna«!

14. Propriet. Teodosiu Lobonțu în A. Iulia
15. Notarul publ. reg. Mihai Cirlea în Abrud
16. Proprietarul Ioan Vulc în Tartaria
17. Măcelarul Ioan Moldovan în. A. Iulia
18. Advocatul Rubin Patiția în A. Iulia
19. Parochul Artimon Blajan în Obregia
20. Advocatul Dr. Iuliu Maniu în Blaj
21. Ioan Bitea în Cut
22. Proprietarul Vasilie Hago în Magina
23. Proprietarul Nic. Florescu în Ighiu
24. Advocatul Dr. Ioan Marciac în A.-Iulia
25. Parochul Francisc Boțan în Barabanți
26. Medicul Dr. Aug. Dumitrea în B-pesta
27. Proprietarul Ignat Chirila în Santimbru
28. Advocatul Dr. Laurențiu Pop în Abrud
29. Profesorul Silvestru Nestor în Blaj
30. George Pop
31. Negutătorul Teofil Faur în Abrud
32. Negutătorul Petru Fizesan în Abrud
33. Ioan Popa în Abrud
34. Proprietarul Antoniu Pop în Bucerdea
35. Proprietarul Ioan Rusan în Mesentea
36. Proprietarul Simeon Ispan în Daia-rom.
37. Notarul cerc. Iosif Anghel în Mirislău
38. Proprietarul Iosif Paul în Zlatna
39. St. Lazar în Abrud
40. Advocatul Dr. George David în Abrud
41. Advocatul Dr. Danila Sab în Blaj
42. Proprietarul Iosif Muntean în Barabanți
43. Dir. de bancă Ioachim Fulea în A.-Iulia
44. Proprietarul Iulius Vulcu în Tartaria.
45. Parochul V. Orasan
46. Advocatul Dr. Vas. Fodor în Abrud
47. Ioan Natea în Poka
48. Proprietarul Georgea Vancea în Blaj.

Membrii români aleși în municipiul Albei inferioare.

Abrud: Samuil David negutătoriu.

A.-Iulia: Simeon Micu protopop, Florian Rusan paroch, Ioan Teculescu protopresbiter.

Ocna Sibiiului: Nicolae Alb, Ioan Popa, Iuon Gisoiu, Iremie Hentes, Isaia Popa paroch.

Blaj: Dr. Ioan Bunea canonic, George Barbat, Aurel Domșa, Dr. Ioan Rațiu, Gavrila Pop, Gavril Precup profesor, David Radeș, Ioan Păcurar paroch în Tür, Dr. Isidor Marcu, Stefan Pop, Dr. Sanpalean Ioan, Brutus Hodos director de bancă.

Barabanți: Valer Daian, Ioan Maior Ioan Pataki, Nicolau Muntean.

Vințul inf.: Cadariu George notariu cercual.

Barabanți: Antoniu Filipescu, Aurel Mark, Sever Bran, Ludovic Andreiu notariu cerc. în retrag., Magda E. Ioan paroch, Curta Carol, notariu cerc.

Aiud: Dr. Sava Aurel pretore, Angel Iosif.

Vingard: George Budu notariu cerc.,

Zlatna: Iulius Albini notariu cercual, Traian Rad notariu cercual, Iul. Montani protopop, Nicolau Cristea paroch, Iuon Dumitrean, Eman. Beșa, Ioan Agârbicean.

STIRILE ZILEI.

— 16 Noemvrie v.

Invățător român dat în judecată pentru agitație. Invățătorul Cornel Popoviciu din Seghiște (Bihor) e dat în judecată pe motiv că în preziua alegerei dela Beiuș, ar fi îndemnat poporul român să ia coase și furci și să alunge pe gendarmi din sat căci în sat n'are altul să poruncească decât primarul. Martorii procurorului sunt unguri, ovrei și un gornic român care a ținut cu kossuhiștii.

Avis. Administația »Luceafărulului« aduce la cunoștința abonaților săi, că din cauza *grevei lucrătorilor tipografi*, care durează de aproape două săptămâni, Nrul 22 va apare cu întârziere.

In legătură cu aceasta, face cunoscut abonaților săi, că aceia dintre dânșii, cari își vor *plăti abonamentul pe întreg anul 1908*, cel mult până la 15 Ianuarie anul viitor, se vor împărtăși de premii și anume: cei cu 7 cor. vor primi *2 volume*, pe alese, din editura »Luceafărului« iar cei cu *12 coroane, 3 volume* pe alese; sau și unii și alții Caietele muzicale ale dlui T. Brediceanu: »*Muzica seratei Etnografice*«; cei cu 7 cor. două, cei cu 12 coroane trei caiete.

»Concurența« e tot mai mare. Fără de voe ne aducem aminte de titula seriei noastre de articole: »Concurența la împăciuire«, când aflăm următoarea știre: Zilele trecute a apărut în Caransebeș un ziar cotidian cu numele »Szörénység«, al cărui scop ar fi să fie »nivelarea cu mijloace pașnice a antagonismului dintre maghiari și naționalități — în serviciul însuflețit al intereselor maghiare«. Proprietar și redactor responsabil este primarul orașului, Octavian Bordán. In aceiaș ediție și aceiaș respundere, va apare în curând și un ziar cotidian românesc, în serviciul aceleiaș cauze. — Pe semne iarăși este vacant vreun post de secretar ministerial!

O declarațiune. Primim spre publicare următoarele: Onorată Redacțiune! In nrul 249 al prețuitului nostru ziar »Gazeta Transilvaniei« a apărut articolul: »Clica din Năsăud« în care corespondentul dvoastră face amintire în aliniatul ultim și de »marele« procator »naționalist« de la Năsăud«. Fiindcă nu sunt singur advocat în Năsăud, pentru ca publicul român, ba chiar și dvoastră, precum și cunoscuții, amicii și rudeniile mele să nu fie induși în eroare și să creadă, că eu ași fi acela; dar mai ales pentru liniștirea conștiinței mele am onoare a vă declara — fără teamă că mă va putea cineva desminți — că *eu sunt cu conștiința curată, nu mi se poate imputa nimic și nu mă țin de nici o clică*.

Primiți, vă rog, expresiunea deosebitei mele stime. Dr. Simeon Popu, advocat.

Mila lui Andrassy pentru cei din Cernova. Deputatul din Reichsrath, contele Seilern, probabil un fost prietin al ministrului nostru de interne, a dat părintelui Hlinca 1000 de cor. ca să le împărțească între nenorociții dela Cernova, refuzând de a primi darul de aceiaș sumă al lui Andrassy. Acesta însă, ca să nu rămână de rușine, s'a grăbit și a avizat »Országos Magyar Szövetség«-ul să împărțească numai decât paralele. Ce credeți, în ce chip? Prin fisolgăbirăul din Rozenberg.

Polonyi și Lengyel. Polonyi a cerut consiliului de punere sub acuză de a se delega o judecătorie provincială în afacerea lui cu Lengyel, fiindcă în capitală jurații sunt terorizați de o adevărată »bandă«.— Ce să zicem noi, dacă fostul ministru de justiție se exprimă astfel despre curtea cu jurați?

Bandiți greci făcuți prizonieri. Ziarele turcești află, că o bandă greacă de șase oameni sub comanda șefului Solo a fost făcută prizonieră. Banda era ascunsă în mânăstirea Panaghia lângă Clissura caza Castoria.

Documente de valoare dispărute. Din București se anunță, că cu ocazia inventarierei averei mobile a ilustrului Hașdeu s'a constatat că lipsesc mai multe documente importante și hrisoave, aparținând Academiei Române, și cari fuseseră împrumutate regretatului Hașdeu, spre a se servi de dânsele în cercetările sale istorice și mai cu seamă la alcătuirea măreței opere »*Magnum Etimologicum*«. Cercetările făcute pentru a se da de urma acestor vechi documente, rămânând infructuoase, parchetul trib. Ilfov a fost sezizat. D. prim procuror Skina, împreună cu d. judecător de instrucție Popovici, au făcut chiar o perchiziție la un cunoscut scriitor și avocat din capitală, care a trăit în intimitatea lui Hașdeu. Se afirmă că documentele ce nu se găsesc au o valoare de mai multe zecimi de mii de lei.

Cu privire la această misterioasă dispariție de documente, care preocupă în cel mai mare grad autoritățile. »Voința Națională« dă următoarele amănunte: Numărul documentelor dispărute se ridică la mai ciae de 1000. Printre ele se află și un hrisov de pe timpul lui Mircea-Vodă. Ele nu aparțin Academiei Române ci arhivelor statului. Persoana la care s'a făcut perchiziție este dl profesor Iuliu Dragomirescu, care a fost unul din intimii lui Hașdeu. Nu s'a găsit absolut nimic. Un fapt și mai grav s'a constatat: S'au găsit la Hașdeu documente împrumutate dela Arhivele Statului, după cari stampila arhivei se vede ștearsă și d'asupra aplicată ștampila »Iulia Hașdeu« cu castelul dela Câmpina.

Reformații cer statificarea școalelor lor din Cluj, prin o delegație trimisă la ministrul de culte și instrucție. Se svonește că astfel de petiții mai au de gând să facă și alte comunități reformate din Ardeal.

Congresul studenților maghiari, s'a deschis alaltăeri în Budapesta, cu mare asistență. Rectorul A. Török a rostit cuvântul festiv, pentru patriotism si încontra socialismului. Naționalitățile nu le-a pomenit, dar în ziua următoare vin ele la rând, cu siguranță. Nu înzădar a salutat doar congresul pe Apponyi.

Logica lui Dr. E. B. Cel mai nou publicist al ziarului »Tel. R.« publică al doilea prim articol, pe tema prieteniei noastre cu Slavii. Are câteva juste observații asupra îndolenței noastre în chestia fundațiilor lăsate de macedo-români și trecute pe urmă în proprietatea sârbilor, concluzia finală însă este tot pe vechiul calapod: să trăim bine cu maghiarii, căci ei sunt judecători în procesele de astfel de chestii.

Adică nu prin dreptate se poate învinge la noi ci prin »prietinie«?

Negură. Câte toane nu mai are și cucoana natură! Vai, de câte ori îi mai place să se schimbe. Odată strălucitoaae, aldată nevoiașă, odată plină de bunătăți, aldată nemiloasă de sgârcită; ospitală, te chiamă cu ochi dulci în sânul ei uneori, ursuză, te alungă la adăpostul plicticos al celor 4 păreți, altădată. Acuma i a toncat prin minte s'o facă pe cadâna, pe femeia turcească, — și își ascunde nurii feței în văl des, nepătruns. De două zile orașul nostru e învălit în o negură cețioasă, de un Cyrano de Bergerac nu și-ar vedea nici vârful nasului. Să nu stai afară un sfert de ceas, că obiectele mai solide ce ai în mână, sunt umede ca un scoc. Străzile — ca un semn al desvoltatului simț de judecată pudicoasă — sunt pustii de plimbători. Pe vremuri de acestea chiar și odăile redacției sunt mai prietinoase. Avem impresia, că suntem în neguroasa Engliteră, departe, departe, dar pe noi nu ne cuprinde spleenul englezului — noi ne simțim așa de bine.

Concerte și petreceri. Cunoscutul compositor de cântece populare maghiare, *Fráter Lorand*, care e și mare virtuos în vioară, va da în 8 și 9 Dec. n., seara la orele 8, câte un concert, în sala cea mare a Redutei, cu acompaniament de pian. Prețul locurilor între 5 și 1 cor. 50 b. In timpul concertului, intrările salei vor fi închise. Biletele la Frații Simay, Benkő Ig. și Tipografia Herz.

In 30 Nov. *societatea funcționarilor independenți* din loc, va da, seara la 8, o petrecere »Cabaret«, sub patronagiul mai multor somități. Bilet de persoană 3 cor.

Bilete de intrare, pentru reprezentația filantropică a proiectografului »Coloseum« în beneficiul sanatorului de tuberculoză al societății »Arhiducele Iosif« care va avea loc în 3 Decembrie, se găsesc și la *Librăria A. Mureșianu.*

Gospodăria țărănească.

P. Sa Episcopul *Pimen* al Dunărei-de-Jos a adresat protopopilor și preoților din diceză, o frumoasă circulară, din care scoatem următoarele părți:

»Cunoașteți cu cât interes am urmărit totdeauna ideea că preotul nostru, pe lângă îndeplinirea sfintei lui chemări preotești, să fie și un luminat conducător al țăranului. Căci, cine altul în sat ar putea să fie mai priceput în conducerea afacerilor gospodăriei decât preotul? Și care femee în sat ar putea să aibă o casă curată și îmbrăcată cu țesături și stofe românești, făcute de mânile ei, decât femeea preotului? Acesta a fost și scopul pentru care în seminariile noastre, se predau cunoștințe privitoare la gospodăria țărănească.

Dacă preotul român și familia lui, ar fi pătrunsă de această însemnatate, ce o are în popor, apoi viața morala și economică a săteanului nostru, cu siguranță că se va îmbunătăți și cu ochii noștri vom vedea ridicarea poporului nostru!

Precum preotul prin îndemnul său ar deprinde pe țărani la lucruri frumoase: morale, economice, sociale și patriotice, tot așa și femeea preotului, prin îndemnul ei, ar deprinde pe femeile țărance în lucruri frumoase: morale, educative, casnice și patriotice.

Iată idealul de care veșnic trebue să fie însuflețit preotul nostru și familia lui, în conducerea poporului. In adevăr, cât de mare folos ar aduce unui sat întreg femeea preotului, dacă singură s'ar îndeletnici, ca pe lângă celealalte lucrări caznice, să se ocupe și cu creșterea gândacilor de mătase? și cât de mare stimă ar avea ea dacă ar învăța pe țărancele din sat, la această frumoasă și bănoasă meserie.

Dacă toate femeile preoților din țara românească ar lucra așa între țărancele noastre, îmbunătățirea gospodăriei țăranului român, în o bună parte ar fi îndeplinită...«

ULTIME STIRI.

Budapesta, 29 Noemvrie. *A. Vaida* al cărui afacere de imunitate s'a tranșat definitiv, a luat parte la ședința de ieri a Camerei. Venise pe la orele 11, însoțit de V. Goldiș și T. Mihali. Luase loc pe băncile naționaliste, fără să se fi făcut cea mai mică mișcare înpotriva lui. Către sfârșitul ședinței, împreună cu Maniu și Mihali se prezintase prezidentului *Iusth*, constatând că înadevăr nu i s'a pus acum nici o pediecă în calea exercitării dreptului său constituțional. — Pe culoare, deputații maghiari, cunoscuții vechi, s'au ferit de Vaida, ca de tămâe, și n'au prins vorbă cu el. Nagy Gy. pe care-l sumuțară tovareșii să împlinească acum ce a scăpat mai de mult, respundea: „Nu-l pălmuesc, fiindcă m'a rugat Hoitsy. El a zis, că dacă-i fac vre-o supărare lui Vaida, naționaliștii vor începe numai decât obstrucția“.

Budapesta, 29 Noemvrie. Ședința de ieri a Camerei ungare — *Wekerle* prezintă proiectul cu privire la cvotă. *Samassa I.* (poporal) vorbește în contra Croaților și naționaliștilor, și pentru proiect. *M. Polit* respinge acuza conspirației naționalităților cu străinătatea. Fiindcă vorbește despre votul universal despre Cernova, și despre eventuala obstrucție, prezidentul Iusth, îi suprimă cuvântul. Secretarul de stat *Szterényi* încearcă să combată afirmațiile lui Polonyi, vreme de un ceas. Ia apoi cuvântul *Vasile Lucaciu*, când însă începe a vorbi de chestia naționalităților, prezidentul îl somează în mai multe rânduri să revină la chestie. Oratorul cere voie dela Cameră pentru a se abate. Votarea se face în o gălăgie, de prezidentul anunță greșit hotărârea Camerei, și nu dă voe să se abată. V. Lucaciu însă își poate fini liniștit vorbirea de altfel nu prea lungă,—probabil pe urma celor câteva cuvinte schimbate între Kossuth și prezident, în vremea asta, ce îndemnă pe unii disidenți să strige: „Lucaciu“ e favoritul guvernului!“ La proiect mai vorbește *D. Bánffy*. conbătând aspru politica guvernului, și prezentând un lung proiect de rezoluție pentru menținerea statuquoului.

Viena, 29 Noemvrie. Cehii radicali încep a relua toate mijloacele de obstrucție, pentru a face să treacă ședințele parlamentare fără de nici un rezultat. E teamă că pactul nu va fi primit la timp. Incidentele sgomotoase dunt dese. Se vorbește de criză în cabinet.

Praga, 29 Noemvrie. Ziarul „Cech“, organul Cehilor catolici naționali, comunică din Viena, că din cauza greutăților ce s'au ivit pentru trecerea proiectului compromisului, guvernul a hotărât să dizolve parlamentul.

Bibliografie.

In institutul grafic „*Minerva*“ au apărut din nou o serie de cărți literare scrise de scriitorii noștri cei mai buni ele sunt:

M. Sadoveanu „Vremuri de Bejemie“ 2 cor.

Guy de Maupassant „Povestiri alese traduse de M. *Sadoveanu*. 2 cor.

Octavian Goga „Poezii“. 1 cor.
Zaharie Bârsan „Poesii“ 1 cor. 50.
Sandu (Aldea) "Cărticica Plugarului" — 50 bani.

Se pot procura și prin tipografia și librăria A. Mureșianu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

FISCHER T COMP NAGYENYED

PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
1,000.000 Sujete
1,000.000 Planta pentru gard viu arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, contiferi etc.

1 Milion altoae de vite, vita de vile Europenási Amerikaná cu su.
Specialitate: altoae de vita pentru desert.

Sub-cultura 120 jug. cat.

30.000 Pruni de Bistrita si de Bosnia oltuiti Exemplare foarte frumvase

Fárá rádacina

Cei mai nou?

Neîntrecut, cu toată concurenţa cea mare sunt în stare a oferì On. public ceva **NOU şi ieftin.** Fiecărui să i-se dea ocazie a cumpăra pentru

Cadouri de Crăciun şi Anul nou

cu preţuri ieftine obiecte de preţ spre exemplu:

GIUVAERICALE

obiecte de **aur** şi **argint**, feşnice, zaharniţe, monopol lanţuri, joujou şi alte multe. Cine va cumpăra monopol obiecte, dau garanţie 10 ani. Se primesc lucrări nouă şi reparaturi într'o lucrătoare aranjată modern.

Comande din afară se execută **prompt şi solid.**

Cu toată stima

L. Helmbolds Erben,
Nachfolger,
Strada Mihael-Weiss 24.

3093,2—6.

Se caută

la firma d-lui Petru Pavel & Cie. magazin de haine în Braşov, 3 **calfe militare** şi **2 civile**, cari pot întra imediat la lucru. (3087,6—2.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat sau lunare.

De vânzare:

Un quant mai mare de altoi de viţă clasa I-mă, altoiţi în viţă americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forţată) în următoarele specii:

Soiuri pentru vin:			Specialităţi de masă:		
Rizling italian (Olasz Riz.)	1000 buc.	= 200 cor.	Chasselas blank	100 buc	=22 cor.
Smighiră (Som, Furmint)	„ „	= 200 „	„ Fontainebleau	„ „	=24 „
Moi (Mustos fehér)	„ „	= 200 „	Madelaine Angevine	„ „	=22 „
Mestecaţi (Vegyes borfaj)	„ „	= 180 „	Passatutti	„ „	=24 „
Galbini (Mézes feher)	„ „	= 200 „	Muscat Hamburg	„ „	=30 „
Aramon (Aramon)	„ „	= 180 „	Suvenir de mileniu	10 „	= 4 „
Goarneşti (Járdovány)	„ „	= 200 „	Kosuth Lajos	10 „	= 3 „
Feteşti (Léányka)	„ „	= 200 „	Csaba gyongyo	1 „	= 1 „

Altoi clasa II . . . . 1000 buc. = 100 cor.

Perseci de 3 ani înalţime până la $2\frac{1}{2}$ metri 1000 buc. = 30 cor.
Soia (circà 100 kilogr.) 1 kilogr. = 50 fil.
La comande mai mari vând şi pe cambiu pe lângă cavenţi buni, terminul solvirii 1 Octomvrie 1908.

La comande rog a se trimite 1/3 anticipaţiune, adresa să se scrie legibil indicându se poşta sau staţiunea căii ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se spesele proprii. Reclamaţiunile se iau în conziderare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

Szancsal, u. p. *Balazsfalva.*

Ioan Bărbat,
învăţător, absolv. al curs. de vierit din Aiud.

(3969,6—10

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaş

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de



ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaş renumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, şi alte scopuri industriale.

Cel mai spornic acid carbonic natural!

Estras din Analiza institutului Capitalei Budapest pentru probarea chemicaliilor şi alimentelor Nr. 465 din anul 1907. „Mirosul şi gustul: Normal: conţinutul de acid carbonic“: 99·57% Acidul catbonic analizat corăspunde perfect cerinţelor higienice, şi pe temeiul abondenţei de acid carbonic a se clasifica ca „foarte bun“.

Informaţii se dau cu plăcere din partea
Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand in Buziásfürdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. — Inter. Telef 18.

P. T.

Am onoarea a aduce la cunoştinţa On. public, că am deschis provizor un

Atelier de blănărie subţire



Magazinul meu dela 1 Oct. a. c. se află în Stada Porţii Nr. 48.

în Braşov, Târgul Inului Nr. 26, unde se pot căpăta numai confecţiuni proprii de **gulere de Dame** (boac), **mufuri**, **şepci de blană**, **Crimer** şi **Stofă**. Tot-felul de **Baltoane blănite pentru Dame şi Copiii**, **Figaro** şi **paletoane**, cu un cuvânt toate articolele ce se ţin de blănărie, lucrate modern, în asortiment bogat **cu preţuri foarte ieftine.**

Prin esperienţele mele câştigate atât în capitală, cât şi în streinătate pot satisface tuturor recerinţelor spre deplină mulţumire.

Pun căptuşeli de blană. — Primesc reparaturi.

Articole de blănărie cumpărate dela mine **le curăţ fără plată.**
Comande din afară **le ezecut punctual. — Serviciu solid.** —
Mă rog de sprijin.

Cu toată stima

Weiszfeiler Sándor,
blănar subţire.

TIPOGRAFIA A. Mureşianu

Braşov, Tèrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provědut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint şi colorĭ.	REGISTRE şi IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurĭ.
CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE	BILANŢURĬ.
STATUTE.	*Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, in totă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ diferite formate.	TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURĬ şi RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ după dorinţă şi în colorĭ.	BILETE DE INMORMÊNTARI.
ANUNŢURĬ.	

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inuluĭ Nr. 30, în etagiul,** îndĕrĕpt în curte. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.